

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ BULDAN MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KİTAP OKUMA ALIŞKANLIKLARI

Nuray KESKİN¹

Özet

Çağımız teknoloji ve bilgi çağıdır. Teknoloji alanında ilerlemenin temelinde sınırsız bilgiye ulaşma ve bu sayede yeni bilgilerin oluşmasını sağlamak yatmaktadır. Ancak teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin en önemli bilgiye ulaşma kaynağı her zaman kitap olmuştur. Kitap okumayla ilgili çok fazla güzel söz söylenmiştir ki bunlardan biriside “Bir kitap okudum hayatım değişti” sözüdür. Bu sözden hareketle meslek yüksekokulu öğrencilerinin yeteri kadar kitap okuyup okumadıklarını; demografik özelliklerine göre okuma tutumlarında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesi amacıyla bu araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda Buldan MYO öğrencilerinin kitap okumaya ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak değiştiği, bölüm, öğretim türü, aile geliri, yaşanan yerleşim yeri, anne-baba eğitim durumu değişkenlerine göre ise anlamlı olarak değişmediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: MYO Öğrencisi, okuma, okuma alışkanlığı.

PAMUKKALE UNIVERSITY BULDAN VOCATIONAL HIGH SCHOOL STUDENTS' HABITS OF READING BOOK

Abstract

Our age is technology and knowledge time. The base of technologic improvement is to reach unlimited knowledge and thanks to it to provide that new knowledge occurs. No matter how does technology improve, a book always becomes the source of getting at the most important information. There have been a lot of good words about reading a book, one of them is ' I have read a book and my life has changed. 'This research has been done in order to identify whether vocational high school students read enough and that there is any difference between students' reading attitude according to their demographic characteristics. In consequence of study, reading attitude of Buldan vocational high school students changes meaningfully according to their sex, but it doesn't change meaningfully according to their departments, education type, family income, settlement and parents' educational background.

Keywords: Vocational high school students, reading, reading habit

---

¹ Öğr. Gör., Pamukkale Üniversitesi, nurayk@pau.edu.tr

Giriş

Teknolojik gelişmeler dünya ülkeleriyle birlikte ülkemizde hızla yayılmaktadır. İnternet bağlantılı bilgisayar ya da akıllı telefona sahipseniz hızlı bir şekilde bilgiye ulaşabilirsiniz. Eskiden olduğu gibi kitap okuyarak, ansiklopedi karıştırarak bilgi edinme devri artık çok geride kaldı. Ancak teknoloji ne kadar ilerlerse ilerlesin en önemli bilgiye ulaşma kaynağı her zaman kitap olmuştur. İnsanoğlu kitap okuyarak bilgi ve görgüsünü artırmış, kitaptan edindiği bilgilerle yeni yollar çizmiş, yeni metot ve yöntemler geliştirmiş kısacası yeni bir dünya yaratmıştır. Bu bağlamda, günümüz dünyasında bilgiye ulaşmak için sayısız yol ve yöntem varsa da bunların birçoğu temel bilgi edinme yolu olan okumaya dayanmaktadır. İnsanların öğrenme gereksinimleri, yeni koşullara uyma zorunluluğu, yaşamın sürekli gelişme ve değişme hâlinde bulunması, kişilerin toplumdaki statü ve etkinliklerini artırma çabaları ve boş zamanlarını en iyi biçimde değerlendirme gibi gayretleri de okuma-yazmanın önemini artırmıştır (Kılıç, 1996; Sarıkaya ve Uzuner, 2013).

Okuma, göz zihin koordinasyonu sonucu gözler sayesinde görülen kelimelerin zihin tarafından anlamlandırılmasıyla ortaya çıkan bir süreç (egitimedair.net), boş zamanları değerlendirmek, ekonomik, kültürel ve teknolojik gelişmeleri izlemek, yeni şeyler öğrenmek için yapılan bir etkinlik ya da ilgi olarak da tanımlanabilir (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007). Okuma bir öğrenme biçimidir. Bilgiye ulaşmada en gerçek ve en kestirme yoldur (Şahin, 2009). Türk Dil Kurumu'na göre okumak; bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlenmek veya seslendirmek, yazılmış bir metnin iletme istediği şeyleri öğrenmek, bir konuyu öğrenmek için okulda, bir öğretmenin yanında veya yazılı şeyler üzerinde çalışmak, öğrenim görmek gibi anlamlara gelmektedir (TDK, 2015). Okumak, alıcının metin karşısında yaptığı düşünsel bir etkinliktir. Dar anlamda okuma, yazılı bir metnin şifresini çözme, grafiksel olarak kodlanmış bir bildirin kodunu çözme demektir. Geniş anlamda ise okuma, yazınsal bir metni yorumlamak demektir (Günay, 2001).

Aytaş'a (2005) göre; okuma, anlamamanın en önemli basamaklarından biridir. Diğer dil becerilerini de içinde barındırmasından ötürü, okuma eğitimi daha çok önemsenmekte ve bu alanda yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Okuma eğitiminin nasıl yapılması gerektiği ve bu eğitim süreci içerisinde uygulanacak yöntemlerin belirlenmesi işimizi kolaylaştırmış olsa bile, bu yöntemlerin yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. Okuma eğitimi, sadece eğitim kurumlarıyla sınırlandırılacak bir beceri değildir. Okuma eğitimi ile varılacak amaç, eğitim kurumlarından başlayarak yaşamın tüm alanlarını kapsayacak şekilde, bireyin anlam evrenini oluşturmak ve genişletmektir. Bu yüzden okuma eğitimi, bireyin bilgi edinmeye olan ihtiyacının giderilmesi, bu bilgileri eleştirel, yaratıcı ve etkin bir düşünce konumuna ulaştırabilmesi, duygu ve düşünce ufkunun genişletilmesidir (Kuzu, 2013).

Bilgi edinmenin temel yolu olan okuma, alışkanlık haline dönüştüğünde bir başka kavram olan "okuma alışkanlığı" ortaya çıkmaktadır (Yılmaz, Köse ve Korkut, 2009). Okuma alışkanlığını Yılmaz (1993;2004) şöyle tanımlamaktadır; bireyin bir gereksinim ve zevk kaynağı olarak algılanması sonucu okuma eylemini yaşam boyu, sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde gerçekleştirmesidir. Bireylerin yaşamları boyunca elde ettikleri bilgileri, becerileri, anlayışları güçlendirip artıran ve aynı zamanda bu değerlerin bireysel ve toplumsal yaşama uyarlanmasına olanak sağlayan beceri "okuma alışkanlığı" olarak tanımlanmaktadır (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008). Townsend (2002; Sünbül ve diğerleri, 2010), okuma alışkanlığının kazanılması ve geliştirilmesiyle insanın kendine duyduğu saygı ve güvenin de arttığını belirtmiş

ve öğrencilerin okuma becerilerinin geliştirilmesinde eğitimin her basamağına önemli görevler düştüğünü dile getirmiştir. Yapılan birçok araştırma; okuma alışkanlığı ile ülkelerin gelişmişlik düzeyinin doğru orantılı olduğunu göstermektedir.

Her alanda kalkınmak için yetişmiş insan gücüne ihtiyaç duyulan günümüzde, çağdaş medeniyet seviyesini yakalamak için, basılan kitap sayısının ne kadar önemli olduğu, hepimizin malûmudur (Filiz,2004). Korkmaz (2001) araştırmasında, üniversite gençliğinin kitap okumadığını, bu noktada eğitim sistemimizin okumaya ve araştırmaya teşvik edici karakter taşınamamasının da rol oynadığını ifade etmiştir. İpşiroğlu (1997) araştırmasında, gençlerin okumayan, okuduğunu anlamayan, anladığını ve düşündüğünü anlatamayanların çoğunlukta olduğunu bulmuştur.

Yöntem

Bu araştırmanın amacı; Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu (Buldan MYO) Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı (BYYA), Dış Ticaret (DT) ve Muhasebe öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarında farklılık olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Susar Kırmızı (2012) tarafından “öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarını” ölçmek amacıyla hazırlanmış geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış 34 sorudan oluşan 5’li likert ölçeğine göre hazırlanmış (Kesinlikle Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Kesinlikle Katılmıyorum ifadelerinden oluşan) okuma tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte yer alan birkaç öğretmen ifadesi öğrenci ifadesi ile değiştirilerek aynı sorular kullanılmıştır. Ayrıca Arı ve Demir (2013) tarafından kullanılan, demografik özelliklerin belirlenmesi amacıyla 10 soru yöneltilmiştir. Araştırma; 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Pamukkale Üniversitesi Buldan MYO’na devam etmekte olan “Mesleki Yazışmalar”, “Mesleki Yazışma Teknikleri” ve “Yönetici Asistanlığı” derslerini alan BYYA birinci ve ikinci sınıf (B.Ö ve İ.Ö) sınıf, DT ikinci sınıf (B.Ö ve İ.Ö) ve Muhasebe birinci sınıf (B.Ö ve İ.Ö) öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırmaya 143 BYYA, 95 DT ve 132 Muhasebe öğrencisi olmak üzere toplamda 370 öğrenci katılmıştır.

Araştırma verileri SPSS 16 programı ile analiz edilmiş ve tablolar halinde verilmiştir. Öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının cinsiyet ve öğrenim türüne göre “bir yılda okunan kitap sayısı” arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymak için bağımsız gruplar için t-Testi uygulanmıştır. T Testi sonucunda cinsiyet ile kitap okuma sayısı arasında anlamlı bir farklılığın olduğu ancak bölümlerle öğrenim türü arasında bir farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır. Yine araştırma da aile geliri, yaşanan yerleşim yeri türü ve anne-baba eğitim durumu değişkenleri için de tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA testi sonucunda da bu değişkenlerle bir yılda okunan kitap sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Tutum ölçeğinde yer alan 34 soru ise yüzde ve frekans dağılımlarına göre incelenmiş ve öğrencilerin sorulara tutarlı cevaplar vermediği ağırlıklı olarak kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum seçeneklerini işaretledikleri gözlenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bulguları şöyledir: Araştırmaya 143 BYYA, 95 DT ve 132 Muhasebe öğrencisi olmak üzere toplamda 370 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre yüzde ve frekans dağılımları şöyledir.

Tablo 1: Öğrencilerin Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)
Bayan	212	57,3
Erkek	158	42,7
Bölüm		
Büro Yön. ve Yön.Asist.	154	41,6
Dış Ticaret	86	23,2
Muhasebe	130	35,1
Öğrenim Türü		
B.Ö	261	70,5
I.O	109	29,5
Aylık Aile Geliri		
0-500 TL	78	21,1
501-1000 TL	124	33,5
1001-1500 TL	94	25,4
1501-2500 TL	47	12,7
2501 ve üzeri	27	7,3
Anne Eğitim Durumu		
Okur-Yazar Değil	45	12,2
İlkokul	179	48,4
Ortaokul	88	23,8
Lise	44	11,9
Üniversite	14	3,8
Baba Eğitim Durumu		
Okur-Yazar Değil	11	3,0
İlkokul	171	46,2
Ortaokul	102	27,6
Lise	61	16,5
Üniversite	25	6,8
Ailenin Yaşadığı Yer		
Köy	70	18,9
Kasaba	24	6,5
İlçe	146	39,5
İl	48	13,0
B.Şehir	82	22,2
Toplam	370	100,0

Yukarıda Tablo 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine yönelik frekans ve yüzde dağılımları bir arada verilmiştir. Elde edilen verilere göre araştırmaya katılanların %53,3’ü (212 kişi) bayan, %42,7’si (158 kişi) erkektir. BYYA 154, DT 86 ve

Muhasebe öğrencilerinden 130 kişi ankete katılmıştır. Öğrenim Türü olarak 261 kişi B.Ö. 109 kişi ise İ.Ö. öğrencisidir.

Öğrenci ailelerinin aylık gelir dağılımlarına bakıldığında büyük bir çoğunluğun, **124 kişinin (%33,5) 501-1000 TL arasında**, 0-500 TL arasında 78 kişi, 1001-1500 TL arasında 94 kişi, 1501-2500 TL arasında 47 kişi ve 2501 TL ve üzerinde ise 27 kişinin olduğu ve asgari ücret yada asgari ücretin altındaki öğrenci sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Ekonomik açıdan öğrencilerin gelir seviyeleri çok düşüktür.

Anne ve baba eğitim durumları incelendiğinde, 179 kişi çoğunluğuyla annelerin ilkokul mezunu oldukları, babaların ise 171 kişi ile ilkokul ve 102 kişi ile ortaokul mezunu oldukları, yani öğrenci ailelerinin anne ve baba eğitim durumlarının oldukça düşük olduğu tablodan anlaşılmaktadır. Buldan MYO'da okuyan öğrencilerin ailelerinin yaşadıkları yerler incelendiğinde 146 kişinin ilçede 70 kişinin de ikinci sırada köylerde yaşadıkları gözlenmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin Bir Yılda Kitap Okuma Sayıları, Dönemleri ve Kitap Okumayı Etkileyen Faktörlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bir Yılda Okunan Kitap Sayısı	Frekans	Yüzde (%)
0	20	5,4
1-3	141	38,1
4-7	93	25,1
8-12	52	14,1
12 kitap ve üzeri	64	17,3
Kitap Okuma Dönemleri		
Sonbahar	57	15,4
Kış	196	53,0
İlkbahar	55	14,9
Yaz	62	16,8
Kitap Okumayı Etkileyen Faktörler		
Yeterince Sevmemek	80	21,6
İnternet-TV de Zaman Geçirmek	161	43,5
Ders Çalışmak	41	11,1
Kitap Pahalılığı	34	9,2
Ekonomik gücün Sınırlılığı	26	7,0
Yaşanılan Yerde İstenilen kitaplara Ulaşamamak	28	7,6
Toplam	370	100,0

Tablo 2 incelendiğinde araştırma katılanların büyük bir çoğunluğu 141 kişinin (%38,1) yılda 1-3 arası kitap okuduğu, 4-7 arasında kitap okuyanların sayısının 93 kişi (25,1) olduğudur. 12 ve üzeri kitap okuyanların sayısı ise 64 kişi (17,3) dir. Hiç kitap okumadığını belirten kişi sayısı 20 (5,4)'tür. Araştırmada okunulan kitap türüne göre bir ayırım yapılmamıştır. Elde edilen sonuçlara göre ders kitapları dahil myo öğrencileri kitap okumamaktadır.

Kitap okuma dönemlerinde kış cevabı 196 kişi (%53)'tür. Kitap okumayı etkileyen faktörlere bakıldığında İnternet-TV de zaman geçirmek seçeneği 161 kişi (%43,5)'tir. Aynı alanda yer alan Ders çalışmak seçeneğini 41 kişi, Kitap Pahalılığı seçeneğini 34 kişi ve Ekonomik gücün sınırlılığı seçeneğini ise sadece 26 kişi işaretlemiştir. Yani bir önceki demografik özelliklerde yer alan aile ekonomik yapısının kitap okuma alışkanlığı içindeki etkinliği yok denecek kadar azdır. Teknolojinin gelişimi ile birlikte öğrenciler İnternet-TV gibi seçenekleri kitap okumaya tercih etmektedirler.

Tablo 3: Öğrencilerin Cinsiyeti ve Bir Yılda Okunan Kitap Sayısının **T Testi** Sonuçları

Ölçüm	N	X	SS	Sd	t	p
Cinsiyet	370	1,43	0,495			
Bir Yılda Okunan Kitap Sayısı	370	3,00	1,197	369	21,52	.000

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin cinsiyeti ile bir yılda okunan kitap sayısı arasında t testi sonuçlarına göre **p<0.05** olduğundan **anlamlı bir farklılık bulunmuştur**. Buna göre bayan öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla kitap okumaktadır.

Tablo 4: Öğrencilerin Bölümleri ve Bir Yılda Okunan Kitap Sayısının **T Testi** Sonuçları

Ölçüm	N	X	SS	Sd	t	p
Öğrencilerin Bölümleri	370	1,94	0,875			
Bir Yılda Okunan Kitap Sayısı	370	3,00	1,195	369	14,75	.010

Tablo 5: Öğrencilerin Öğrenim Türü ve Bir Yılda Okunan Kitap Sayısının **T Testi** Sonuçları

Ölçüm	N	X	SS	Sd	t	p
Öğrenci Öğrenim Türü	370	1,29	0,456			
Bir Yılda Okunan Kitap Sayısı	370	3,00	1,197	369	24,50	.011

Tablo 4 ve 5 incelendiğinde öğrencilerin bölümleri ve öğrenim türleri ile bir yılda okunan kitap sayısı arasında t testi sonuçlarında **p<0.05 ten büyük** olduğundan **anlamlı bir farklılık bulunamamıştır**.

Tablo 6: Öğrencilerin Aile Geliri, Ailelerinin Yaşadıkları Yer ve Bir Yılda Okunan Kitap Sayısının ANOVA ile Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı		KT	Sd.	KO	F	P
Aylık Aile Geliri	Gruplar Arası	14,585	4	3,646	2,717	,030
	Gruplar İçi	489,818	365	1,342		
	Toplam	504,403	369			
Ailenin Yaşadığı Yer	Gruplar Arası	5,440	4	1,360	,743	,563
	Gruplar İçi	668,333	365	1,831		
	Toplam	673,773	369			

Tablo 7: Öğrencilerin Anne-Baba Eğitim Durumları ve Yer ve Bir Yılda Okunan Kitap Sayısının ANOVA ile Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı		KT	Sd.	KO	F	P
Anne Eğitim Durumu	Gruplar Arası	2,826	4	,707	,734	,569
	Gruplar İçi	351,285	365	,962		
	Toplam	354,111	369			
Baba Eğitim Durumu	Gruplar Arası	2,427	4	,607	,623	,646
	Gruplar İçi	355,400	365	,974		
	Toplam	357,827	369			

Tablo 6'da öğrencilerin aile geliri, ailelerinin yaşadıkları yer ve bir yılda okunan kitap sayısının ANOVA testi ile karşılaştırıldığında ve Tablo 7'de de Anne-Baba eğitim durumlarının bir yılda okunan kitap sayısı ile karşılaştırma sonuçlarına bakıldığında **p değerlerinin p<0.05 ten büyük** olduğundan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Aşağıda Tablo 8'de Buldan MYO öğrencilerinin kitap okumaya yönelik 34 sorudan oluşan tutum ölçeği yüzde ve frekans dağılımları incelendiğinde, öğrencilerin tutarlı cevaplar vermediği, soruların olumlu ya da olumsuz olduğuna dikkat etmeden cevap verdikleri, keskinlikle katılıyorum ve katılıyorum cevaplarında yoğunlaştıkları görülmektedir. Bir yılda okunan kitap sayısına bakıldığında 1-3 arası kitap okuyanların sayısının 141 kişi %38,1 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun doğru bilgi vermediği dolayısıyla kitap okumadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 8: Öğrencilerin Kitap Okuma Tutumlarının frekans ve yüzde dağılımları

Maddeler	K. Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		K. Katılmıyorum		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Öğrenmenin en etkili yolunun kitap olduğunu düşünürüm.	175	47,3	138	37,3	38	10,3	17	4,6	2	0,5	370	100
2. Kitap okumak benim için kendime zaman ayırmaktır.	141	38,1	165	44,6	47	12,7	14	3,8	3	0,8	370	100
3. Kitap okurken kendimi öylesine kaptırırm ki kahramanların yerinde olsaydım ne yapardım diye düşünürüm.	148	40,0	113	30,5	68	18,4	34	9,2	7	1,9	370	100
4. Kitapları arkadaşım olarak görüyorum.	96	25,9	132	35,7	71	19,2	60	16,2	11	3,0	370	100
5. Okuduğum kitaplardan oluşan bir kitaplığım var.	108	29,2	97	26,2	39	10,5	95	25,7	31	8,4	370	100
6. Kitap okumak beni bambaşka âlemlere sürükler.	133	35,9	123	33,2	63	17,0	42	11,4	9	2,4	370	100
7. Kendi yaşantımdan bir şeyler bulduğum kitapları daha bir ilgiyle okurum.	166	44,9	139	37,6	38	10,3	21	5,7	6	1,6	370	100
8. Kitap okumak zihnimi rahatlatır.	159	43,0	152	41,1	41	11,1	16	4,3	2	0,5	370	100
9. Okumam gerektiği için değil, istediğim/sevdiğim için okurum.	175	47,3	126	34,1	43	11,6	19	5,1	7	1,9	370	100
10. Kitap okumak beni ben yapan değerlerden birisidir.	110	29,7	137	37,0	86	23,2	28	7,6	9	2,4	370	100
11. Kitap okumayı boş zaman etkinliği olarak görmek yerine, kitap okumak için zaman yaratırım.	115	31,1	123	33,2	86	23,2	37	10,0	9	2,4	370	100
12. Kitap okumak boş zamanlarımı iyi değerlendirmemi sağlar.	119	32,2	152	41,1	60	16,2	29	7,8	10	2,7	370	100
13. Sevdiğim kitabı bitirmeden elimden bırakamam.	153	41,4	118	31,9	54	14,6	30	8,1	15	4,1	370	100
14. Kitap okumayan bir öğrenci de ilerde iyi bir işe sahip olabilir.	100	27,0	127	34,3	75	20,3	47	12,7	21	5,7	370	100
15. Kitap okurken geçirdiğim zaman en eğlenceli zamanlarımı ifade eder.	99	26,8	125	33,8	102	27,6	27	7,3	17	4,6	370	100
16. Kitabın bana verdiği huzuru TV., internet yada diğer teknik araçlar karşısında hissedemem.	95	25,7	117	31,6	98	26,5	40	10,8	20	5,4	370	100
17. Okumak bir öğrenci adayı olarak temel ihtiyaçlarımdan birisidir.	125	33,8	137	37,0	63	17,0	31	8,4	14	3,8	370	100
18. Okurken farklı dünyaları ve kültürleri tanırım.	148	40,0	158	42,7	33	8,9	20	5,4	11	3,0	370	100
19. Kitaplardan öğrendiklerimi başkaları ile paylaşırm.	143	38,6	163	44,1	31	8,4	23	6,2	10	2,7	370	100
20. Kitabın her sayfasında şaşırtıcı olaylarla karşılaşmak, sonunu merak etmek beni heyecanlandırır.	173	46,8	135	36,5	37	10,0	14	3,8	11	3,0	370	100
21. Arkadaşlarımla kitap okuması beni mutlu eder.	117	31,6	159	43,0	60	16,2	26	7,0	8	2,2	370	100
22. Okumak birçok konuda eksik olduğumu hissettirir.	123	33,2	123	33,2	73	19,7	35	9,5	16	4,3	370	100
23. Okumadan uyuduğum gün vicdanım rahat etmez.	75	20,3	103	27,8	82	22,2	80	21,6	30	8,1	370	100
24. Bir kitabı bitirince hemen diğer kitabı elimde alırım.	77	20,8	105	28,4	91	24,6	68	18,4	29	7,8	370	100
25. Keşke hayatımda teknoloji (bilgisayar, TV., telefon vb.) olmasa da daha çok okuyabilsem.	98	26,5	117	31,6	80	21,6	53	14,3	22	5,9	370	100
26. Kitap okumak, benim için yemek yemek, su içmek kadar önemli bir ihtiyaçtır	84	22,7	101	27,3	100	27,0	61	16,5	24	6,5	370	100
27. İlerde iyi bir kişi olmayı önemseydiğim için kitap okurum.	101	27,3	136	36,8	77	20,8	46	12,4	10	2,7	370	100
28. Bir günde yapacağım işlerin listesini hazırlasaydım, kitap okumayı mutlaka dahil ederdim.	115	31,1	125	33,8	76	20,5	39	10,5	15	4,1	370	100
29. Kitap okumak yaşamın anlamıdır.	107	28,9	137	37,0	78	21,1	38	10,3	10	2,7	370	100
30. Bir eserin hem filmi hem de kitabı varsa kitabını okumayı tercih ederim.	109	29,5	132	35,7	74	20,0	44	11,9	11	3,0	370	100
31. "Kitap okumaya zaman ayıramıyorum" diyenlerdenim.	86	23,2	115	31,1	71	19,2	59	15,9	39	10,5	370	100
32. Kendim kitap okuyamadığımdan, okuyan arkadaşlarıma hep özenmişimdir.	89	24,1	116	31,4	61	16,5	69	18,6	35	9,5	370	100
33. Boş zamanımda kitap okumak yerine başka şeyler yapmayı tercih ederim.	71	19,2	105	28,4	73	19,7	83	22,4	38	10,3	370	100
34. Kitap okuyarak bilgi edinmek yerine internetten girip bakmayı tercih ederim.	75	20,3	106	28,6	65	17,6	71	19,2	53	14,3	370	100

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılanların 212 kişisi bayan, % 158 kişisi erkektir. Öğrenci ailelerinin aylık gelir dağılımlarına bakıldığında çoğunluğunun asgari ücret ve asgari ücret altında bir gelire sahip olduğu gözlenmektedir. Ekonomik açıdan öğrencilerin gelir seviyeleri çok düşüktür. Yine anne-baba eğitim düzeylerine bakıldığında da eğitim düzeyleri oldukça düşüktür. Katılanların çoğunun anne-baba eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokuldur. Öğrencilerin ailelerinin yaşadıkları yerler incelendiğinde 146 kişinin ilçede 70 kişinin de ikinci sırada köylerde yaşadıkları gözlenmektedir.

Öğrencilerin 1 yılda okudukları kitap sayılarına bakıldığında oranların oldukça düşük olduğu görülmektedir. 20 kişi hiç okumadığını, 141 kişide 1 yılda 1-3 arasında kitap okuduğunu belirtmiştir. Odabaş ve diğerlerinin (2008) yaptığı araştırma sonuçlarına göre; oranı düşük olsa da bir yıl içinde hiç kitap okumayan öğrencilerin varlığı, üniversite öğrencisi için beklenmedik bir durum olarak tanımlanmaktadır. Bu araştırmada da 20 kişinin hiç kitap okumadığını belirtmesi düşündürücüdür. Araştırmada okunulan kitap türüne göre bir ayırım yapılmamıştır. Elde edilen sonuçlara göre ders kitapları dahil Buldan Meslek Yüksekokuluna devan eden BYYA, DT ve Muhasebe öğrencilerinin 370 kişi gibi bir çoğunluğun kitap okumadığı sonucudur.

Elde edilen bulgulara göre bayanların okuma sıklığının erkeklere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu araştırma sonuçları ile okuma alışkanlıklarına yönelik yapılan diğer çalışma sonuçları karşılaştırıldığında, Can, Türkyılmaz ve Karadeniz (2010), Gönen, Öncü ve Işıtan (2004), Keleş (2006), Karakoç (2005), Zengin (2003) ve diğer birçok araştırmacı tarafından yapılan çalışmada da bayan öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha fazla kitap okudukları tespit edilmiştir.

Öğrenciler daha çok kişinin kitap okuduklarını belirtmişlerdir. Kitap okumayı etkileyen faktörler içinde İnternet-TV de zaman geçirmek seçeneği (161 kişi) en fazla işaretlenen seçenek olmuştur. Aynı alanda yer alan ders çalışmak seçeneğini ancak 41 kişi, kitap pahalılığı seçeneğini 34 kişi ve Ekonomik gücün sınırlılığı seçeneğini ise sadece 26 kişi işaretlemiştir. Yani bir önceki demografik özelliklerde yer alan aile ekonomik yapısının kitap okuma alışkanlığı içindeki etkinliği yok denecek kadar azdır. Teknolojinin gelişimi ile birlikte öğrenciler İnternet-TV gibi seçenekleri kitap okumaya tercih etmektedirler.

Buldan MYO öğrencilerinin kitap okumaya yönelik 34 sorudan oluşan tutum ölçeği yüzde ve frekans dağılımları incelendiğinde, öğrencilerin tutarlı cevaplar vermediği, soruların olumlu ya da olumsuz olduğuna dikkat etmeden cevap verdikleri, keskinlikle katılıyorum ve katılıyorum cevaplarında yoğunlaştıkları görülmektedir. Bir yılda okunan kitap sayısına bakıldığında 1-3 arası kitap okuyanların sayısının 141 kişi %38,1 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun doğru bilgi vermediği dolayısıyla kitap okumadığı anlaşılmaktadır. Çelik (2015) “öğrencilerinin e-kitap okuma tutumlarının incelenmesi” araştırmasında, öğrencilerin e-kitap okumaya yönelik tutumlarının düşük olduğunu ve bu durumun düşündürücü olduğunu belirtmiştir. Günümüzde okuma eyleminin, bilgisayar, internet, yazılım teknolojileriyle giderek çeşitlendiğini, eleştiren, sorgulayan, yenilikler üreten toplumların üretken bireylerini yetiştirmek için öğrencilere gerek basılı kitap okuma alışkanlığı

ve gerekse elektronik kitap okuma alışkanlığının kazandırılması gerektiğini öneri olarak getirmektedir.

Öğrencilerin dersleri takip edebilmeleri için dönem başında kaynak kitaplar öğretim elemanları tarafından önerilmektedir. Edinilen izlenimler özellikle son 5 yıl da öğrencilerin herhangi bir kaynak kitap alma eyleminde bulunmadıklarını sebep olarak ekonomik güçlerinin yetersizliğini ileri sürmeleridir. Araştırma ödevlerini yapabilmeleri için fiilen kitap verilse de kitap okumadıkları, internetten okumadan içeriğinin ne olduğunu bile bilmedikleri, metnin tamamının ne içerdiğini okumadan kes yapıştır eyleminde buldukları izlenmektedir. Hazırladıkları ödevleri de bir kez bile okumadan gelmekte ve anlatmayı bırakın yüzeysel okumayı da gerçekleştiremedikleri, kekeledikleri, kelimeleri telaffuz edemedikleri gözlenmektedir. Bu durumda okuma alışkanlığının öncelikle ilkokul döneminde benimsetilmesi ve sevdirmesi, ailelere okumanın faydalarına yönelik seminerler verilmesi, öğrencilerin okumaya özendirilmesi faydalı olacaktır. Bunun için okuma yarışmaları düzenleme, kitap hediye etme gibi özendirme yapılabılır.

Kaynakça

- Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin Televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21, 1 , 3-28.
- Arı, E. ve Demir, M.K. (2013). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 116-128.
- Aytaş, G. (2005). Okuma Eğitimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(461-469).
- Can, R., Türkyılmaz, M. ve Karadeniz, A. (2010). Ergenlik dönemi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11,Sayı 3,Aralık, 1-21.
- Çelik, T. (2015). Öğrencilerin e-kitap okuma tutumlarının incelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 10/3 Winter 2015, p. 271-284 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7803> ISSN: 1308-2140, Ankara.
- Filiz, K. (2004). Gazi Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerin meslekle ilgili okuma ve araştırma alışkanlıkları. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı2, 231-242.
- Gönen, M., Öncü, Ç. E. ve Işitan, S. (2004). İlköğretim 5., 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi. *Milli Eğitim*. S.164.
- Günay, D. (2001). *Metin Bilgisi*, İstanbul: Multilingual.
- İpşiroğlu, Z. (1997). *Düşünmeyi öğrenme ve öğretme*. İstanbul: Alfa Yayıncılık A. Ş.
- Karakoç. M. (2005). *Lise birinci sınıf öğrencilerin okuma ilgi ve alışkanlıkları üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Keleş, Ö. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinde kitap okuma alışkanlığının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, M. (1996). *İlk okuma yazma öğretiminde temel problemler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Korkmaz, A. (2001). Yükseköğretim gençliğinin problemleri. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/145/korkmaz.htm, adresinden 29 Nisan 2015 tarihinde alınmıştır.
- Kuzu, T.S. (2013). Öğretmen Adaylarının Okumaya Karşı Tutumları ile Genel Kültür Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(6), 55-72.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Ankara Üniversitesi Örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2):431-465
- Sarıkaya, E. ve Uzuner, Y. (2013). İşitme engelli çocukların okuma-yazma öğrenmelerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Journal of Qualitative Research in Education - JOQRE*, Volume 1, Issue 1, 31-61.

- Susar Kırmızı, F. (2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume, 7/3, Summer, 2353-2366.*
- Sünbül, M., ve diğerleri. (2010). *İlköğretim öğrencileri kitap okuma alışkanlıkları: Konya ili araştırma raporu (5-6-7-8. sınıflar)*. Konya: Selçuk Üniversitesi Matbaası.
- Şahin, A. (2009). İlköğretim 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarının sosyo-ekonomik düzeylerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, Aralık, ss. 215-232.*
- Townsend, R. (2002). *Okuma Zenginliği* (T. Keskin, Çeviri). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Yılmaz, B. (1993). *Okuma alışkanlığında halk kütüphanelerinin rolü*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Yılmaz, B. (2004). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarında ebeveynlerin duyarlılığı. *Bilgi Dünyası, 5(2), 115-136.*
- Yılmaz, B., Köse, E. ve Korkut, Ş. (2009). Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği, 23, 1, 22-51.*
- Zengin, N. (2003). Gençlerin okuma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik bir çalışma hakkında. *TÜBAR-XIII-Bahar*. <http://www.tubar.com.tr/TUBAR%20DOSYA/pdf/2003BAHAR/11nesrin%20zengin131.pdf>, adresinden 25/05/2015 tarihinde alınmıştır.
- <http://egitimedair.net/e%C4%9Fitim-%C3%B6%C4%9Fretim/1649-okuma-nedir> adresinden 21 Nisan 2015 tarihinde alınmıştır.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=OKUMAK adresinden 28 Nisan 2015 tarihinde alınmıştır.